

VASÁRNAP

SZABADSAG MAGAZINE SECTION

"TENGERPARTON"

VASÁRNAPA "SZABADSÁG" SZÉPIRODALMI
MELLEKLETE.**SUNDAY MAGAZINE**of the oldest established and largest Hungarian
Paper in the United States.

Editor DR. ANDREW CSERNA szerkesztő.

Edited and Published at Szerkesztőség
és kiadóhivatal
706-716 HURON ROAD, CLEVELAND, OHIO**Gerhart Hauptman**

november tizenötödikén lesz hatvan-
esztendő, és a nagy sziléziai költő
hatvanadik születésnapját nemzeti ün-
nep gyanánt akarja megülni Németor-
szág. Már megalakult az a bizottság,
amely kezébe veszi az ünnep rendezé-
sét. A bizottság tagjai között helyet
foglalnak Ebert birodalmi elnök, Wirth
kancellár, Löbe, a német birodalmi
gyűlés elnöke, Leinert, a porosz ország-
gyűlés elnöke, és természetesen Ratha-
nau külügyminiszter, aki néhány szép
essay-t írt régebben Hauptmann drá-
máiról, és sok év óta személyes barátja
a költőnek. Most derült ki az, hogy az
ünnepi bizottság összetétele körül kom-
plikációk voltak. A német birodalmi
gyűlés elnökségének tagjai, Löbe el-
nök, aki többségi szocialista, Bell, aki a
centrumhoz tartozik, Riesser, a német
néppárt egyik vezére, sőt a negyedik
alelnök is, Dietrich, a német nemzeti
párt tagja habozás nélkül beléptek a
bizottság tagjai közé. Ellenben a po-
rosz országgyűlésen akadályok merül-
tek fel. Leinert elnök, mint többségi
szocialista, természetesen sietve aláírta
a csatlakozási ívet, ugyancsak porosz
országgyűlésnek a német néppárt részé-
ről delegált alelnöke, Garnich. Ellen-
ben a német nemzeti párt részéről ki-
küldött alelnökök, Kriessnek aggályai
voltak, és a párt állásfoglalásától tette
függővé belépését a bizottságba. Ezt a
példát követte a centrum által kikül-
dött alelnök, Porsch is, noha boroszói
születésű, és így a lokál-patriotizmus is
azt kívánta volna, hogy résztvegyen a
Hauptmann-ünnep nagyarányú kiépi-
tésében. A porosz országgyűlésnek né-
met nemzeti programmal megválasz-
tott tagjai hosszú értekezleten foglal-
koztak a Hauptmann-ünneprel, és vé-
gül szavazattöbbséggel úgy döntöttek,
hogy Kriess alelnök nem vállalhatja el
a bizottsági tagságot. Ezek után a po-
rosz országgyűlés centrumtagjai is
ugyanilyen határozatot hoztak Porsch
alelnökre nézve, és ennek az lett a kö-
vetkezménye, hogy Garnich alelnök
utólag kilépett a bizottság tagjai kö-
zül, tekintettel arra, hogy a német
nemzeti párt nem lehet kevésbé nem-
zeti, mint a német néppárt és a cent-
rum. A porosz országgyűlést tehát csak
elnöke képviseli az ünnepi bizottság-
ban, de a három alelnök kivonta ma-
gát a részvétel alól.

A LEGMEGLEPŐBB a centrum állás-
foglalása annál inkább, mert a
centrum tagjai közé tartozik Wirth
kancellár is, már pedig Wirth széles
szerepet vállalt a Hauptmann-ünnep
során. A jobboldali pártok visszautasi-
tása igen különös azért is, mert Haupt-
mann soha nem foglalkozott politiká-
val, noha egyes körök néhány hónap
előtt fölvetették azt a kissé bizarr öt-
letet, hogy Hauptmannat kell megvá-
lasztani birodalmi elnökké Ebert utó-
da gyanánt. A német nemzeti párt és a
német néppárt porosz képviselői nyil-
ván azért látnak forradalmárt Gerhart

Hauptmann-ban, mert a "Takácsok"
megértéssel tárja föl a sziléziai taká-
csok elkeseredésének motívumait és a
"Florian Geyer" megértésről tanusko-
dik a német parasztforradalom okai
iránt. A centrum képviselői viszont
nyilván antiklerikális irónak tartják a
"Ketzer von Soana" költőjét, noha
Hauptmann-nak ezt a nagyszerű, len-
dülettel kis regényét másként is lehet
érteni: és a "Hanneles Himmelfahrt"-
ban Hauptmann olyan hurokat ütött
meg, amelyek a hívők lelkéből váltják
ki a legnagyobb visszhangot. A Haupt-
mann-ünnep arányain nem sokat fog
változtatni ez a néhány párthatározat,
csak az a kár, hogy a baloldali pártok
most a maguk költője gyanánt fognak
demonstrálni Hauptmann mellett, és
ezáltal még politikai elemet visznek az
ünnepbe, amely harmónikusabb lett
volna, ha a német irodalom és a német
kultúra ünnepnapja marad.

**Hétesztendős
kényszermunkára**

ítélte a londoni esküdtbíróóság ismert
sikkasztási pörében Horace Bottom-
ley-t, az angol alsóház tagját, a John
Bull szerkesztőjét, a háborus uszítás
legkimagaslóbb apostolát Angliában.
Bottomley szívósan, kitartóan, ügyesen
védekezett, sikerült is hosszúra kinyuj-
tania pörét, de végül mégis ítéletre ke-
rült a sor, és a kihirdetett ítélet nem
tulságosan szigorú, mert Bottomley sik-

Nem értesz

Látom a szemed: a hát, a jót, a tisztát,
Mintha a menny kapuját rém nyitná,
A hangod lágy, mint selyem, úgy cirógat.
Tudom: enyém vagy s egyedül való vagy,
Ki lelkembe rócsát, sugarat szórhatsz —
És üdvösségem forrása a lelked.
Tudom: a nevem imádságnak ejted.
Tudom: több vagyok néked minden szentnél —
Oh meg is halnék, ha nem így szeretnél —
De néha sírok. Akkor ne kérdezz.
Meggálnál értem, de meg nem értesz.

Mert lásd: a lelkem oly országból hoztam,
Melynek szellője se érte a lelked,
Lásd, sokse voltam hívő, balga gyermek,
Nekem nem kellett jászajpajtás, játk.
Hívott a esend és csábított az árnyék,
Még dajkamesék álmaim aludtad
Mikor lelkem már vágyva vágott utat
Szomorúságok rengetegjén által,
Beszélgettem bánatos árnyu fákkal
S magyire láttam egy nagy ocaánnak
Mit úgy hívnak, hogy: bánat.

És hogyha néha álomtalan esten
Lelkem kibomlott s elhagyá a testem,
Meggostromáltam más világok nyitját,
Fellegek álmat, csillagoknak titkát.
A föld eltűnt — megnyílt a végtelenség,
Oh álmodásos, álomtalan esték,
Utak, amiknek élet sokse járta:
Nincs, nincs az álmaimhoz szárnyad.
És néha sírok. Akkor ne kérdezz.
Szeress, szeress nagyon, de meg nem érthetsz.

BERDE MARIA

kasztásaiért is megérdemli a héteszten-
dős kényszermunkát, nem csupán poli-
tikai szerepléséért.

BOTTOMLEY ügynökösködéssel és
közgazdasági ujságírással kezdte,
majd megalakított egy közgazdasági
hetilapot, amely a meg nem jelent cik-

kekből élt és jövedelmezett. Bottom-
ley nagyobb súlyt helyezett a kefelevo-
natok értékesítésére, mint hetilapjának
terjesztésére. A hetilap vagyonos em-
berré tette Bottomley-t, aki így már
szélesebb keretekben és nagyobb si-
kerral folytathatta ügynöki tevékeny-
ségét is, míg végül olyan vagyona tett
szert, hogy — saját programja alap-
ján tagja lett az alsóháznak. Saját pro-
gramja alapján azért, mert egyik párt
sem akarta tagjai közé fogadni a jeles
publicistát. Az frikai bányarészvények
nagy baisse-je annak idején csődbeker-
gette Bottomley-t, aki így kénytelen
volt mandátumától megválni, és már
csaknem lecsuszott, mikor a háboru ki-
törése új üzleti lehetőségeket nyitott
meg számára. A hadiszállítások közve-
titése révén újból vagyona tett szert
Bottomley, megindította John Bull-ját
és megint mandátumot vásárolt magá-
nak. Már első képviselősege alatt is a
féktelen németellenes propagandával
iparkodott magának népszerűséget sze-
rezni Bottomley és azt nem lehet csö-
dálni, hogy második képviselősege ide-
jén háborus apostollá lett, hiszen a há-
borunak köszönhető feltámadását. A
német császár felakasztásának jelszá-
vát Bottomley dobta az angol közvéle-
ménybe és bizonyos történelmi szerepre
is tett szert, mert a John Bull által meg-
indított kiméletlen rágalmahadjáratnak
nagy része volt Lord Asquith bukásá-
ban és Lloyd George-nak kormányra
jutásában. A háboru után Bottomley
tulságosan enyhéknek találta a béke-
feltételeket és tovább folytatta a kut-
mérgezés munkáját, míg egy incidens
nem fosztotta meg a nyilvános szerep-
lés lehetőségétől.

BOTTOMLEY üzleti specialitása volt
az olyan részvénytársaságok ala-
kitása, amelyek egyfontos részvénye-
ket bocsájtottak ki, lehetőleg egyen-
ként helyezték el ezeket a részvénye-
ket az egészen kis emberek között: és
— szép csöndesen megbuktak, miután
Bottomley saját számlájának javára ír-
ta a befizetett részvénytőke egyrészét.
A kis részvényesek pedig az egyfontok
miatt nem kértek vizsgálatot a megbu-
kott részvénytársaságok ellen. Leg-
utóbb a győzelmi kölesönnel kapcsola-
tosan csinált egy egészen nagyméretű
részvénytársaságot Bottomley és egy-
fontos befizetések alapján öt-öt rész-
vényes számára vásárolt egy-egy darab
ötfontos Victory-Loant, mindenféle
előnyöket ígérve részvényeseinek. Az
új vállalat székhelyét idejekorán Páris-
ba tette át Bottomley, hogy még in-
kább megnehezítse részvényesei szá-
mára a jogorvoslat keresését, és az új
vállalat sorsa természetesen ugyanaz
lett, mint a régié. De ezuttal rajta-
vesztett Bottomley, mert néhányan
azok közül, akik megsokallták Bottom-
ley áldásos tevékenységét, megvásárol-
tak egy csomó részvényt és megindítot-
ták azt a pört, amely most Bottomley
egyéb visszaéléseinek kiderülése után
hétesztendős kényszermunkára ítélte a
John Bull szerkesztőjét. Egy szélesívű
és következményeiben európai je-
lentőségű pálya záródott le így kezde-
teihez és érdemeihez méltóan.

Az ár

Irta:

August Vollmer

a rendőrfőnökök nemze-
közi szövetségének feje

Micsoda következmény
vannak annak, ha mi-
den gyanu egy börtön-
selt ember ellen szól,
azonban ártatlan. — Be-
teate, a híres bandita,
ki villamosvasutasok
fosztásában specializá-
— Hogyan derült ki az á-
tatlansága. — Parfü-
beretvakészülék, feke-
gyógyital, mint segítős-
közök a vizsgálatban.
A gyanus szőke haj.
Látogatás egy san fra-
ncisci mulatóhelyen.
Hans Andersonnak,
igazi banditának végze-
— Hallgat a szerető.
Revolverlövés az éjsza-
csöndjében.

ÉJFELRE járt az idő s
irodámban ültem. Ne-
álltam s kínos problé-
oldanom. Ajtómon át
széd terembe, ahol a rendőrs-
fonváltó állomása van. A vil-
man égtek. Egyszerre a telef-
hallom.

— Feltartóztattak egy V
A San Pablo Avenuen? Besz

AVT 33A2 ORGIN 1203

Az áruló gyémántkereszt

Irta:

August Vollmer

a rendőrfőnökök nemzetközi szövetségének feje.

Micsoda következményei vannak annak, ha minden gyanú egy börtönviselt ember ellen szól, aki azonban ártatlan. — Beatteate, a híres bandita, a ki villamosvasutasok kifosztásában specializált. — Hogyan derült ki az ártatlansága. — Parfüm, beretvakészülék, fekete gyógyital, mint segítőközök a vizsgálatban. — A gyanús szöke haj. — Látogatás egy san franciscoi mulatóhelyen. — Hans Andersonnak, az igazi banditának végzete. — Hallgat a szerető. — Revolverlövés az éjszaka csöndjében.

ÉJFELRE járt az idő s én Berkeleyben, az irodámban ültem. Nehéz munka előtt álltam s kínos problémát kellett megoldanom. Ajtómon át beláttam a szomszéd terembe, ahol a rendőrség hivatalos telefonváltó állomása van. A villanylámpák vidáman égtek. Egyszerre a telefonkezelő hangját hallom.

— Feltartóztattak egy villamost? Rablás? A San Pablo Avenuen? Beszéljen halkabban.

Ertem. Jöjjen be hozzánk s mondja el a részleteket.

A telefonkezelő hozzám fordult, amikor bementem hozzá.

— Egy bandita magában, álarc nélkül, a San Pablo Avenuen feltartotta a nyolcvanhárom számú villamost. Kifosztotta a személyzetet, az utasokat és eltűnt.

— Adja meg a jelzést a rendőröknek s há bárkinek van is jelentenivalója, azonnal tegye meg.

Rendőrfőnöki minőségemben gondoskodtam arról, hogy a fontosabb rendőrállomásokon villanyfény jelezze a rendőröknek, ha esetleg lényeges ügyben szükségem van rájuk. A jelzés után azonnal kürtöltek egymásnak a rendőrök s sokszor csoportosan érkeztek az állomásra, mert hátha hirtelen nagy számban kellene.

Ujra megszólalt a telefon. A telefonkezelő hallgatott egy percig, majd hozzám fordult:

— Ugyanazon a helyen újabb rablás.

Összekapcsoltattam magam a beszélővel. Ideges női hangot hallottam.

— Egyedül voltam a kocsiban — mondta a nő — rám szegezte a revolvart az idegen, vörös szakállú volt s ellopta az ékszereimet. Akármikor ráismernék. Ellopta a gyémántkeresztemet is az a borzalmas ember.

Megmondtam a reszkető hangú nőnek, hogy forduljon le a rendőrállomásra.

A második rablás színhelye egy blocknyira esett az első rablás színhelyétől. Jelzésemre néhány rendőr bejött, megkapták az utasításokat s a bandita nyomozására indultak. Az irodámba jött Henry Jamison detektív s vele együtt alapos tanulmány tárgyává tettük ezt a két rablási esetet. Mialatt beszélgettünk, egy villamoskalauz jött az irodámba s közölte velem, hogy a San Pablo Avenuen kirabolta őt és a kocsivezetőt egy

vörös szakállú ember. Utas nem volt a kocsiban.

Bizonyos voltam abban, hogy egy és ugyanazon ember követte el mind a három rablást. Ez nem volt "ujonc" ebben a mesterségben. Ezt hivatásos bandita követte el. Jamison: kivétem a szekrényből a hivatásos bandita albumát. Mindenfajta arc meredt felém. Gyikósé, rablóé, betörőé, a legtöbb valóban Lon broso-típus. Egyszerre rábukkant a szemem egy arcra. Vöröses szakál. Pettyes arc. Kis fíradt. A hallottakból csakis ez az ember lehetett az utonálló. Egy hónappal azelőtt került ki a fegyházból s értesüléseim szerint átlólag a rokonainál lakik. Híres arról, hogy magában állít meg villamost s kirabolja a utasokat. Ebben specializált. Bizonyosra vettem, hogy az utonállást csakis ez az ember követhette el. George Beatteate s neve ennek jó firmának. A kép alá oda volt írva: Épe Berkeleyvel, szemben lakik, Albanyban.

Jamison közben szintén elment nyomozni. A hajnali órákban érkezett vissza. Beretva készülékeket hozott magával s üvegben feketét italt.

— West Berkeley közelében egy csónal roncban találtam ezt a két dolgot. A bandita alkalmisint csónakon menekült el s menekülés közben elvesztette az italt tartalmazó üveget és a beretvakészüléket.

Jamison vigyázott, hogy az ujjaival lehetőleg ne érjen a két tárgyhöz, amelyet rongyb csomagolva hozott el. Dr. Albert Schneider, berkeley-i rendőriskola feje megvizsgálta a ujjlenyomatokat a két talált tárgyon s arra kérdésemre, hogy ki követte el a rablást, azt mondta:

— George Beatteate.

— Ismeri az embereit. Jamison is ezt a embert gyanúsította. En is egyetértettem vele.

— Egy rendőr mondotta, hogy Beatteate (John nevű bátyját a tetthely közelében látta sétálni a rablás ideje táján — jelentette Jamison.

Kiadtam az utasítást, hogy a rablással gyanúsított embert hozzák el.

A rendőrök elhozták Beatteate. Kicsi, vézna ember volt, csakugyan vörös szakállú, fontos arcú, arcában mély vágások. Igazolta magát. Tizenegy óra tizenöt perckor csakugyan a rablás színhelyén járt, de hazamenet volt: mozból testvérbátyjával. A rablás tizenegy óra harminc perckor történt, akkor pedig már ott hon voltam.

Mialatt ezeket mondta, az izzadságcseppek gyöngyöztek a homlokán.

— Multad ellened szól — mondtam — jobban teszed, ha bevallod a tettet. Ha nem vallasz tisztességesen, ezért a banditasáért el küldünk a Felső-fegyházba s onnan so többé ki nem szabadulsz.

Beatteate egész testében remegett. Halka azt mondta:

(Folytatás a 8-ik oldalon.)

A csiszoló-műhely

Irta Ifj. Hegedüs Sándor

VÉGH JÁNOS elégtelen nézett ki irodájából, melynek ablakából végigtekintette egész gyártelepét. Láttá munkásait az anyaghordókat, a szögölöket, az esztergályosokat, a kik a butorgyár különböző osztályaiban előrehajolt nyakkal dolgoztak. De nemcsak ezt látta, hanem figyelme egész erejével fordult a gyártelep közepén levő kis kert felé, melyben Károly fia Lujzával, a menyasszonyával sétálgatott. Azt is látta, hogy egyszerre csak fia megfordult, otthagya Lujzát s bár az nevetve kiáltott valamit utána de fia csak ment egyenesen előre és hátra többé nem nézett.

Ekkor tünt fel előtte Miklós kisebbik fia, a ki belépett a gyártelep udvarára. Kezében könyveket és újságokat szorongatott s jött az iroda felé. Mikor az ablakhoz ért, az öreg Végh megkocogtatta az üvegablakot, erre Miklós felnevetett, apja pedig intett neki s erre a fiu felfutott a pár lépcsőfokon s belépett atyja irodájába.

— Gyere csak fiam, Miklós, beszélni akarok veled, mert nem értem, hogy mit csinálsz egész nap. Mi az életbeosztásod? Mit akarsz te kezdeni az élettel? Látod fiam, Károly testvéred, az segítségemre van a gyár vezetésében, szorgalmas, rendes életet él. Most jegyben jár Lujzával s a legjobb uton van, hogy megalapozza életét. Te meg ezalatt jársz, kelsz, mint a kőbor szelő az országuton, irkálasz, színesekkel vitatkozol, meg nem is tudom, min töröd a fejedet, de nem látom, hogy elindulnál az életen.

Miklós szembeült atyjával és alázatos hangon válaszolt. — Belátom apám, nehéz követni azt, a mit én teszek. Nem a kívülvilágnak dolgozom, én a bensőmben végzem el azt a munkát, a mit mások az irodákban, a műhelyekben. Most is egy gyönyörű dolgot találtam, már be is vittem a műhelyembe, ide a bensőmbé, itt kicsiszolom s ha megengeded, eléd tárom. Az újságban olvastam. Bál volt. A völgyben összevesztett a menyasszonyával tréfából, aztán az elfutott és...

— Ugyan! — vágott közbe haragosan az öreg. — Hagyd ezeket a számszámokat. Ezek nagyszerű dolgok neked? Az egész egy zöldes. Gyerekek eivakodnak. Ennyi az egész. Azt meg, hogy a bensőd egy műhely, egy csiszolóműhely, fiam, ez semmi. Érts meg, ez nem anyag. Az én műhelyemben is esziszolnak fát, anyagot, ez rendes dolog. Én mindig a valóságot keresem. Nálad is azt keresem. Azt akarom, hogy meg is találjam. De nem látom. Te játszol. Furesza játékot s ez nem kell nekem. Nekem valóság kell, érted? Valóság. Én tudom mi az.

— Jól van, apám, szolt Miklós. — Én meghajlok a te szavaid előtt. De először enged meg, hogy megmutassam neked azt, a mit én a te előtted oly semmisenek látszó hibából csináltam. Aztán, ha nem az élet az, a mi az én mesémből előtűnik, akkor ígérem neked, beállok ide az anyaghordók közé és a te hü napszámosod leszek. — Jól van — szolt az öreg. — Hadd látom, miről van szó. — Leültek egymás mellé. A fiu elővette írásait, el kezdte olvasni apjának meséjét, a mege pedig képpén szoltott:

— Midőn egy éjjeltájban haza mentem egy estről és földszinti lakásban felgyújtottam a villanylámpát, csak annyit láttam még, hogy régi lakóházam alacsony ablaka előtt

egy árny vonul el. A következő pillanatban pisztolydurranást hallottam, ablakesőrre néstől kisérve és egy golyó halk sipolással előttem a falba furódott. Egy szökéssel a villanykapcsolóhoz ugrottam, elsötétítettem a szobát és hallgatóztam. Ugy tetszett nekem, mintha az utcán egy tompa test zuhanását hallottam volna — azután semmi. Egy darabig hallgatóztam még, majd az ablakhoz mentem, kikémleltem az utcára s a bágyadt hold fényénél láttam, hogy egy férfi elterülve fekszik az utca porondján. Azonnal magamra öltöttem felsőkabátomat, fölvertem a házmezt, kimentem vele az utcára, fölemeltem az elesett ember fejét, s akkor ámulva láttam, hogy az nem más, mint az én régi barátom, Duki András. Megrendülve néztem a halványarcu embert. Tudtam, hogy aznap este bálban volt, menyasszonya házában, a szép Tildánál. S most itt hevert előttem, az éj közepén, haldokolva.

Pár pillanat alatt a házmezt segítségemmel bevittem át szobámba és ágyamra fektettem. A házmezt pedig felrohant a házban levő orvoshoz és lehvitta. Nem telt bele öt perc és az orvos megérkezett segétségével. Levették tőle a szerencsétlent s a sebész megvizsgálta a lött sebet.

Duki lecsukott szemekkel küzdött az ágyon. Alélt volt. Az orvos félrehívott s a fülembe sugta:

— Nem lehet megmenteni. Nem hiszem, hogy egy óránál tovább éljen! — Szerencsétlen ember, — sóhajtottam — gyönyörű menyasszonya volt, igaz, kissé fantasztikus, spiritiszta dolgokkal foglalkozott — de jó és kedves. — Rávilágítok a lámpával, — szolt az orvos — talán a fényhátra reagál. — Ugy is tett. Duki halkán lé-

legzett, majd suttogva szolt:

— Mennyi fény, bántó fény. Melléje léptem.

— András, édes András!

— Lassan felelt:

— Hol vagyok?

— Nálam — megismersz?

— A hangod kedves nekem, ki vagy?

— Miklós, a barátod.

— Jó, hogy itt vagy. Jó, hogy itt vagyok.

— Parancsolsz velem?

— Nem, — kérlek.

— Mindent megteszek, a mit csak kívánsz.

— Úlj le és írj. Tildának írj. Én diktálom. Azt mondta ma, nem szeret.

— Ugyan-ugyan, hisz csak játszott veled.

— Velem nem lehet.

— Hogy tethetlét ilyet?

— Jól tettem — nagyon jól. Írj és hallgass.

Elővettem az írókészetet, asztalhoz ültem és vártam parancsát. Az orvos éterinjekciót adott a betegnek s az szeliden felelt:

— Jó — nagyon jó — olyan könnyű vagyok.

Csend volt. Majd megszólalt András: S te jól figyelj most s még ma — azonnal vidd el neki. Ird!

— Most, midőn lelkeim hajója új vizekre kél, egy-két szót, te édes lény, hadd szóljak még veled. Hadd mondjam el röpké szavakkal, mi lelkeimben nem volt és örök. Hadd mondjam el neked, — életem írája te — hogy nem volt lelkeimnek egyetlen hajlata sem, a melyben nem te lettél volna a királyos s nem szeped fénye lett volna benne a nap. Játékos őrült változó lényekkel, de soha olyannal, kinél egy az érzés, egy a gondolat, melyet hüien követ az akarat. Egy világot omlott össze bennem szavadra. Egy világ, melyet te alkottál s te döntöttél most semmibe. Tied volt, és most már nem lesz másé soha! Oh,

vannak érzemények, melyeknek alapja örök s romlásukkal önön bensőnköt összeégetik. Így égtem föl én is szavadon — de csitt, röpké a perc és elszáll, mint a lélek. Most ráncsál, a gondnélküli, nagy szabadság, s aztán néma csend melódiák... melódiák zsongnak. Isten veled, körülöttem csodás fény dereng!...

Elhallgatott, egy-két légzés, pár sóhaj, az orvos föléje hajolt, majd intett, vége volt.

Én letakartam a halottat, az orvos eltávozott, a házmezt otthagytam örízetül, én pedig felhúztam felsőkabátomat és siettem Tildáékhoz, hogy teljessem barátom utolsó kívánságát és átadjam a levelet. Nem volt messze a ház, a hol laktak. Mikor a Belváros csendes utcáján befordultam lakásuk felé, vig zeneszó szürödött le az emeletről és kedves ütemekkel töltötte be az éji csendet. Becsöngettem és fel-siettem az emeletre. Pár perc, s kinyitott az ajtó. A háziak ismertek, szívesen fogadtak. Tildát kerestem, vele akartam észrevétlenül beszélni. A belső szobában volt. Rajongóinak táborá vette körül. Megint szélszélyének hódolt. Előtte a kis háromlábú asztal s kezét már rajta tartotta. Közéledtem a csoport felé. Hallottam Tilda hangját:

— De nekem élő is felel — mert akarom!

— Az nem lehet — vitatták — csak elhalt szellemét lehet idézni.

— Nos, és én mégis Andrást szolítom, mert valamit akarok tudni, — megkértem tőle. Próbáljuk meg!

Csend volt. Felsőtetre homályosították a szobát, mind az asztal fölé hajoltak, én az ajtóhoz támaszkodva néztem a jelenetet és vártam, vártam, hogy mikor adhatom át Andrást üzenetét. Odabent esend volt, viz-

szafajtott lélekzet, feszült várakozás.

És ime, az asztal lassan megmozdult, lassan tábólni kezdett, Tilda kérdezett s az kopogó-jelzéssel felelt:

— András én hivlak! — Tilda szolít! — én kérdezek, András, felelj!

Csend. Az asztal megremez, megjő a felelet:

— Miért szolítasz?

— Haragszol-e?

— A hol én járok, ott nincs többé harag!

— Messze vagy?

— Messze vidéken, távol tőled, mindenkitől. De itt lenni jó, ideérni nehéz, nagy utat kell idáig tenni s át kell lépni egy küszöböt.

— Minő küszöböt?

— Egy fekete küszöböt, mely a csodavilágtól elválasztja azt a másikat.

— De hát hol jársz te?

— Titokzatos mezőkön, hol rododendronok, glicineák, jácintok és kehelyvirágok ezrei búbajos illattal bólogatnak felém.

— De hol van ez?

— Ott, a hol eszményi tisztá minden és csodás fény övez mindenkit.

— Színek?

— Színek és hangok... mert folyton szól a zene, mint Proserozigetén. Melódiák zsongnak, szimfóniák szólnak. Cherubok éneke száll s a lég sik-jain lakó sylphok muzsikálnak, mialatt milliárd apró ezüst csemetyű csilingelve hirdeti a tiszta boldogságot.

— Nem értelek... hol vagy te?

— Majd megtudsz mindent és akkor megértesz mindent.

— De felelj még.

— Nem lehet. Időm lejárt. Távoznom kell... körödből, ég veled.

— Csak egy szót még édes András, csak egy szót még.

— Virraszok feleltél!

Ekkor az asztal eldőlt és darabokra törött. Kinos csend állott be a szobában. Tilda sikoltva a fejéhez kapott.

— Istenem, nem értem, mi történt!

Ezzel kifutott a társaságból, mellé esatlakoztam, félrevontam egy ablakmelyedésbe, pár szóval elmondtam a történetet, s átadtam neki Andrást levelet. Remegve futotta végig a bucsusorokat, majd felsikoltva lerogyott a földre s egész testében rázkódva, szivettépezen zokogni kezdett.

Idáig olvasta Miklós meséjét, mikor az öreg Végh hirtelen felugrott s rákiáltott fiára.

— Hallgass el, hagyd abba a mesédet. Hallga csak, mi zaj ez. Valami baj van a házban. Az emberek szaladgálnak, a vésszip megszólalt. Kongatják a harangot, nézd, hogy futnak az emberek, s jön Lujza, Károly fiam arája, jön.

És felpattant az ajtó, berontott Lujza s zokogva odarogyott az öreg Végh elé és jajveszékelnéi kezdett:

— Ó bocsássatok meg nekem... bocsássatok meg!

— Mi... mi történt?

— Én játszottam Károlyval, tréfából mondtam nemet, de ő elfutott, elfutott és... agyonlőtte magát.

— Hogyan... nincs, nincs fiam!... Óh átkozott legyen a mese, mely valósággá válik és átkozott legyen a perc, mely felidézte ezt és átkozott legyen...

— Megállj, megállj, ne átkozz senkit, én könyörgöm, a szerencsétlen Lujza, ne átkozz te senkit, egyedül engemet, mert én vagyok a gyilkos. Macbethnél százszor gyilkosabb, mert Macbeth megölte az álmot, — ő de csak az álmot, de én... én... megöltem a szerelmemet!

Az operaénekes

Irta Csürös Zoltán

AZ ÖSZI hónapokat jár-tuk, amikor megérkezett a pesti fiu. Az osztály igen nagy tisztelettel nézett a jövővevényre. Vékony lábszárú, magas növésű siheder volt, féloldalt ketté választott haján valami jóillatu kenőcs fénylett s az első pillanatban titkos irigységgel állapítottuk meg, hogy biztos fellépése, elegáns hanghordozása s ruháinak szabása bámulatos. Struksz Istvánnak hívták de ő tudtunkra adta, hogy még két keresztneve van, János és Vilmos.

Az első ismerkedésen hamar tusteltünk, hála az ifju lelkek közvetlenségének. Ter mézetrajz óra után volt, a tanár ur befejezte az orozslán jellemrajzának rövid taglalását s kint, a folyosón, igazgatót kíváncsisággal vettük körül új osztálytársunkat, a ki minden kérdés nélkül előadta, hogy csak azért hagyta kapufélfánál a fővárosi gimnáziumokat, mert a nagyvárosi élettől egy időre megcsömörlött. Végtelen kö-zömbösséggel és fölényvel beszélt emeletes kávéházakról, káprázatos orfeumokról, tündérszerű palotákról, villamosvasutakról, a Dunáról, melyen óceánjáró gőzhajók közlekednek, a férfias mulatságokról, mikben ifjukora ellenére résztvett. Néma megilletődéssel hallgattuk és igen elszontyolodtunk, mint a csirkék, ha közéjük ereszkedik a fiók sólyom. Egy-szerszint nagyszerűnek és

erős lélekre vallónak tartottuk Struksz Istvánnak azt a cselekedetét is, hogy minderről a sok gyönyörűségről s tündéri élményről egyetlen elhatározással le tudott mondani. Természetesen nem sejtettük, hogy az ifju urat nem a saját akarata, hanem valamelyik budapesti intézet szigoru tanári karának ítélete száműzte a provincia sívár kisvárosai közé, tekintve éppen azokat a bizonyos kávéházi eseményeket.

Struksz István hamar kiszimatolta azt a ténykörülményt, hogy az apám a gim-

náziumi igazgató s mint utólag észrevettem, főként ennek tulajdonítható, hogy kereste a barátságomat. Megígérte, hogy alkalomadtán megmutat néhány olyan budapesti képesűságot, mely csak felnőtteknek való s kijelentette, hogy rajtam nincs semmi vidékies.

A legközelebbi napok fejleményei világossá tették azt, hogy Struksz Pista hadilábon áll a negyedik gimnázium köteles tudományával, mert többszörösen és ismételtelen beszekundázott a kü-

(Folytatás a 8-ik oldalon)

Este otthon

Fél-ál jár imát mormolva
Csendes szobában én szegény apám.
Az est lefekszik a Bükkre omolva,
Or tülköl át az ijedt éjszakán.
Valami bus imát mormol az apám.

Testvéreké égyből fölve nénik:
Lehajta arcát a hús ablakon.
Óra ver. Eb üvölt. A hold vérzik.
Anyám mereng a holnapi napon,
En drága, szuppos, elhagyott lakom!

Ajtóhoz lép. Kinyitja halkán,
Kinéz az éjbe. Valakit még vár.
Akit vert arccal, bus kopottan
Első dob egyszer a sötét határ.
Anyám az éjben még valakit vár.

Nyitl ajtóna benz az éj árnya
S nyitott ajtón az éjbe szühan át
Apám mormog bus imája:
— Azt a csavargó, szerencsétlen kilyköt
Védje, Uram, kegyelmed szűnyá.

NAGY MIKLÓS.

Jaj, de jól érzem magamat. Mikor Petit az olasz járában fogja fojtogatni, akkor veszek én két ajzskrimet és az orra előtt fogom megenni az egyiket és az olasz...

Jaj gyerekek, nagyszerű ügyet tudok. Petinek egy olomnikit kölcsönöztem / es most elvittem Mariskát az olasz hoz / ajzskrimre és az olasz...

Jaj, de boldog vagyok. Nem is gondolt arra, hogy olom nikit is lehet...

Az áruló gyémántkereszt

(Folytatás a 3-ik oldalról.)

— Isten bocsássa meg neked, ha erre csak úgyan képes vagy!

Soha börtönviselt ember ajkáról e fajta megjegyzést nem hallottam. Napokon át, ha behunytam a szememet, hallottam a hangját s ezeket a szavakat. Beateate nem volt hajlandó eltérni attól a kijelentéstől, hogy a rablást nem ő követte el.

Még aznap reggel kilenc órakor egy megszokott rendőri vizsgálati módhoz folyamodtam. A rendőrség udvarán felállítottam sorba egy csomó férfit, egyik másik ugyanolyan természetű, mint Beateate s őt magát is beállítottam a sorba. A kifosztott utasokat s villamos alkalmazottakat, számszerint tíz embert, berendeltem erre az időre. Megmondtam nekik, hogyha valamelyikben ráismernek a banditára, ne árulják el magukat, csak a vizsgálat után mondják meg nekem. Azt is ajánlottam nekik, hogy fontolják meg jól a szavukat, mielőtt véleményt mondanak. A tíz ember közül hat azonnal Beateateat vádolta, kettő kételkedett, kettő pedig azt mondta, hogy nem tud emlékezni az utonálló külsejére.

A lapok persze részletesen foglalkoztak a kérdéssel, a banditáról a leghetesebb feltevések alapján közöltek történeteket, a villamosvasuti társaság pedig ezer dollár jutalmat tűzött ki annak az embernek a részére, aki a bandita nyomára vezet.

Még a nap folyamán azt mondta Dr. Schneider:

— Tévedtünk, barátom. Nem Beateate volt a bandita. Újra megvizsgáltam az ujjlenyomatokat, s aztán az a hajszál, amelyre bukkantam, összehasonlítva az övével, amely vöröses, tulajdonképpen világos. A fekete ital orvosság. En az hiszem a haj színe alapján, hogy a bandita valami skandináviai hóbó lehetett, legalább is észak-európai. Megvizsgáltam Beateateat s ő nem szenved olyan betegségekben, amely ezt az orvosságot követeli. A bandita egy ember lehetett, aki nőkket tart fenn összekötöttest, mert a beretvakészülék mellett 999 olyan arcpuderkészlet volt, amelyet nők szoktak használni. Aztán a beretvakészülék parfümszaga is olyan volt, amilyet nők szeretnek. Azt hiszem mindhárom elhírtelenkedtek a véleményünkre, a mikor Beateateat gyanúsítottuk.

Másnap Jamisonnal beszélgettem erről az ügyről.

— Kénytelen vagyok Dr. Schneiderrel egyet

érteni. Nekem is az a véleményem, hogy nem Beateate követhette el a rablást. Miután azonban az újságok kiírták a nevét, ajánlom, hogy egyelőre tartsuk a börtönben. A szomszédjai annyira fel vannak habarodva, hogy képesek őt megölni.

Emlékeztem Beateate kísérteties szavaira — Ezt az embert csak úgy menthetjük meg — mondta — ha neked Jamison sikerül az igaz utonálló nyomára akadni. Dr. Schneider állításait, miután annyi szól Beateate bűnösségéről, senki sem hinné el. Habár, bevalom, én is hiszem, hogy ez az ember ártatlan.

Egyelőre azonban nem lehetett semmit sem tennie Beateate érdekében. Hat tanú ellene vallott, neki magának nem volt pénze, hogy ügyvédet szerezzen, minden jel azt mutatta, hogy bekerül a folsómi fegyházba, ahol élete végéig maradnia kell. A Berkeley-i városi börtönből beszállították a megyei börtönbe s a kerületi ügyész megvette a lépéseket, hogy az ügye az ősi tárgyalásra kerüljön.

Ez alatt az idő alatt San Franciscóban, San Francisco Bayban ismételtén is megállították a villamosokat s kifosztották az utasokat. A hatóságok abból a véleményből indultak ki, hogy a banditák valószínűleg a Beateate "gang"-jéhez tartoznak. Ebben az időtájtban történt, hogy az egyik villamos utasát, Kirkbide ügyvéd megölte egy bandita s a közvélemény még határozottabban fordult Beateate ellen. Soha embert annyi igazságtalan támadás nem ért, mint Beateateat. A halálát követelték, hogy példát statuáljunk.

Egy nap Jamison bejött az irodámba a következő megjegyzéssel:

— Ugyanaz az ember, aki a san franciscói villamosrablásokat követi el, voltaképpen az, a kít a Berkeley-i ügyből kifolyólag keressük. A személyleírás, amit a kifosztott utasok róla adtak, teljesen illik a mi keresett emberünkre is. Ugyanaz az ember ölte meg Kirkbide ügyvédet is.

Jamison egy este elhatározta, hogy felkeresi Barbary Coast egyik mulatóhelyét. Előtte való napokban emlékezett arra, hogy a banditának feltétlenül összekötöttesben kell lennie nőekkel, s a feltevése valószínű, hogy csakis az alvilág nőivel. Felkereste a zálagházakat s azokat a helyeket, ahol orgazdák vásárolnak ékszereket, mert sejtette, hogy az eltulajdonított gyé-

mántkeresztnek a nyomára akad, ez esetleg elvezeti őt a gyilkos nyomához is. A mulatóhelyen egy Evelyn Disney nevű leánnyal táncolt. Ekkor tűnt fel neki, hogy a nyakáról egy gyémántkereszt csúng le. Gyanakodni kezdett. Mialatt a leánnyal táncolt, egy másik leány odaszólt Evelynnek:

— Jó lesz nem nagyon keresni ennek a férfinak a kegyét, mert tudod, hogy Hans Anderson kicsoda ember.

— Kicsoda Anderson? kérdeztem a leánnyal.

— Mindegy, hogy kicsoda, de annyi bizonyos, hogy a revolverrel banni tud s azt állandóan magánál hordja.

Jamison az éjszaka óráiban követte a lányt otthonába, az egész éjszakát a ház előtt töltötte, de a kívánt Hans Anderson nem jelentkezett.

Reggel hazafelé menet hallja a rikkanások hangját: "Agyonlőttek egy banditát, aki kifosztott villamos utasokat". Jamison azonnal kiszállt a villamosból, vett egy példányt, elment a rendőrségre, onnan a morgueba, ahol csakugyan reáakadt Hans Anderson holttestére. Ez a bandita az elmúlt éjszaka megállított egy villamost, az utasokat kifosztotta, aztán a villamosvezetőt arra kényszerítette, hogy a következő állomásra vezesse a kocsi, ahol Anderson kiszállt. Egy kis erdő felé szaladt, de a villamosvezető és kalauz nem volt rest, "tartásukat fel, bandita" ordítottak, a járókelők utána iramodtak a menekülő banditának, rendőrök is, egy helyen Anderson revolvergolyója végzett vele. A leány a rendőrségen tagadta, hogy bármit tudott volna is Anderson tetтейről, az ékszereket azonban kénytelen volt visszaadni, amelyeket tőle kapott, a többi között a gyémántkeresztet is.

Amikor a Berkeley-i kifosztott utasok megnézték Anderson holttestét, ráismertek a tettesre. Jómagam arcát összehasonlítva a Beateateval, arra a megállapításra jutottam, hogy a két arc hasonlatossága meglepő, csak Anderson haja világosabb.

Beateate természetesen szabadlábra került. Most tisztességes uton van, üzletember, habár a multja miatt nem ment kellemetlenségektől jelenleg sem. Épen multkor tartóztatták le, mert a rendőrség egy gyilkost keresett s a városban tartózkodó fegyverkelet mind elem hozták. Beateate persze ártatlan volt.

(Folytatás a 4-ik oldalról) lönböző tantárgyakból. Ő azonban hidegverrel vette a sorscsapásokat.

— Nézd, pajtás, jegyezte meg — nekem olyan mind egy, hogy kitűnő tanuló vagyok-e, vagy csak úgy átbukdacoslok az osztályokon. En ugyanis sosem az eszemből fogok sikert aratni, jóléthez, hírnévhez, dicsőséghez jutni. Előre tudom, én operaénekes leszek. A hangomat az apamtól örököltem. Neked elmondom, az öregem is mindig ar-

ról ábrándozott, hogy operaénekes lesz valaha. Mert jó hangja volt, annyi bizonyos. De aztán fordult, térült az idő s lassacskán beleszórt és beleszórt a maga szürke hivatalába. Most postafőtiszt. Csak odahaza énekel. Seba, ami nem sikerült neki, az sikerülni fog nekem. Imigy beszélt. Struksz Pista.

Az operaénekes

tanak csakugyan jó énekhangja volt. Az egyetlen basszista volt az osztályunkban, tekintve, hogy kerek két évvel volt idősebb mindnyájunknál (nem hiába imélt meg már két osztályt). Kellemes és erős hangja volt.

Csakhamar úgy is neveztek az osztályban: az operaénekes.

— Te operaénekes — mondtuk s ő fölragyogó szemmel, hálisan pislogott.

Már mint érettségizendő diákok, gyakorta összebujtunk és terveket szövögetünk. Ki mérnök, ki orvos, ki tanár akart lenni, már ahogy a kedve hozta. Közünk, a fakó prózaírásság kétlábu lényei között, Struksz Pista képviselte a cáillogó romantikát.

Maga elé merengett és felsóhajtott.

— Nektek könnyű, nektek jó. Ti családot alapítottok, békés, nyugalmas napoknak néztek elebe de én... én rára a hírnévért, dicsőségért, művészetért való nagy harc, küzdelem várokozik. Mig ti kedves estéken feleségetek, kis fiatok csacsagását hallgattjátok, én addig birokra szállok az ezerejű kegyetlen közönséggel, zengő torokkal tolmácsolván Tannhauser, Lohengrin, a Bolygó hollandi örök szépségeit, dalolok, hogy dörgő basszusom kicsikarja a tapsvihart. Fiúk, irigyellek titeket, ti a virágos, csöndes völgyben fogtok éldegelni, mig én a művészet havasain csatangolok szelben, viharban.

Borozgattunk egy egy kis korcsmában és igen elérzékenyedtünk Pista barátunk boruján. Többen azt ajánlották neki, hogy dobja sutba a

terveit, ám ő zordonan intett elhátról.

— Soha, soha. En operaénekesnek születtem. Ez a végzet szava! Apai szent örökség, kitérni előle nem lehet.

Aztán jött az érettségi s utána szétázórdtunk a nagy világba. Négy év telt el. Külföldi csavargások után Pestre vetődvén, egy kávéházban várattalul előmbé került Struksz Pista.

— Hogy vagy, hogy vagy? — érdeklődtem.

Vállat vont.

— Tudod, csak megvagyok valahogy. Nagyban készülök arra, hogy kimenjek magam is Németországba s a germánok előtt bemutassam Wagner Richard lángelméjének produktumait... máskülönbön egyelőre it hivatalkozok a főpostán.

Tudod, egy mellékesen élvegeztem a postatiszti tanfolyamot, pusztá időtöltésből... és hát egyelőre a főpostán dolgozom. Biztosíthatlak, hogy teljesen ideiglenes a dolog.

Mély basszus hangon elköszönt, gondosan beburkolva selyemkendővel kín cseket rejtő torkát. Vissza intett:

— Boldogok vagytok ti, filiszterek.

Egyre lestem az újságokban a hírt, mely beszámol Struksz István első operaénekesi fellépéséről. Hiába lestem. Ehelyett régi osztálytársaim egynémelyikétől hallottam utca, villamoson, véletlen találkozások futtában, hogy Pista barátunk tíres óráiban szorgalmasan dalol odahaza, dalol néha a hivatalban is és énekestanfolyamra járogat.

Aztán jött a nagy háboru. A háboru után a fölfordulás.

Mentem a pesti forgatagban és belelőköztem Pistába.

— Szervusz, operaénekes! Fáradtan legyintett. Valahogy meg volt öregedve.

— Kérlek, hagyj el, tudja Isten, ugy érzem, sosem lesz belőlem a művészi pályán semmi sem. Kezdek kivénni... valahol elhibáztam, most késő minden. Képzeld, közben me is házasodtam.

A fölemhez hajolt s a szemé fölvilant.

— Hanem... tudod, tavaly született egy kis fiam, az valóra váltja majd az apja álmait.

RADIO
Küldjünk képező könyveket, amely elmagyarázzák, hogy lehet ingyen zenéi felvételeket a levegő hullámaitól. Küldje nevért a lentl szelvényeire a címre:
M F R S Engineering Co.
420-4th AVE, NEW YORK.
Nevem.....
Címem.....

ÖRÖM
ha az ősi amerikai hirt hallanék amerikai rokonaitól, de
KÉTSZERES ÖRÖM
ha az amerikai rokonok pénsszolgálatát is hallanák.
AZ AMERICAN UNION BANK LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN UTALIA AT A PENNY MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉRE.
KÖZLEGYZSI ÜGYEK pontos és lelkiszerzési elintézése.
HAJÓJEGYEK a legjobb vonalakon azonnal irában.
FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.
AMERICAN UNION BANK
Németh János, elnök.
Füület: 10 East 22nd Street a Bankpalotában.
Fiék: 1597 Second Avenue Corner 83rd Street NEW YORK.

Mi nem csinálunk titkot az üzletünkben!

Amint azt már hosszú ide óta cselekedjük, nap-nap mellett üdvözlünk a tényes és garantált pénzügyi életet — és minden héten a lap hasábjain közöljük azt is, hogy mennyit és mitünk fel külön költségek címén. Hiszen, hogyan fogják a bankok elintézni az Ön pénzügyeit megbízható, mielőtt azok hozzánk beérkeznek.

Az átutalási költségek a következők:

5.00 dollárig	.....\$0.75	100.00 dollárig	.....\$3.35
20.00 dollárig	.....1.70	250.00 dollárig	.....7.37
50.00 dollárig	.....2.45	500.00 dollárig	.....10.00

Dollárátutalásért 2%-ot számítunk, mely azonban nem lehet kevesebb, mint 1 dollár.

As Ön átutalást megbízható módon a következőképpen lehet megintva iróddalunk. Felhívja, hogy Ön hozzánk 100 dollár költés és amikor az hozzánk érkezik, az utalványt 1 dollár és 30 cent 1000 koronáért. Ennekben tehát levonjuk a mi költségünket: 30 cent. Erreket öszere 3.35.
Le költségek (a költségjegyzék szerint)..... 3.35

Maradvány.....\$9.65

Ezen 96 dollár és 30 cent elintézés a teljes átutalási összeget adjuk Önnek, mely 1 dollár és 30 cent 1000 koronáért számítva, kitész 20.500 koronát. Ezen összeget átutaljuk az Ön hozzátartozóinak Magyarországra kébel útján, minden költség nélkül.

Ugyancsen átutalási elintézés van érvényben Csehszlovákia, Románia, Ausztria és Japánban, stb. országok részére.

Ezzel az elintézésel üdvözlünk mindenki számára nyitva van és sikerülünk mindenféle feltevést. Ön — ezen rendszer alapján — Allandóan elintézik, vajon mi a beküldött dollárösszegeknek teljeseen megfelelő kéredem vagy fel összegét utalunk-e át vagy sem.

Eppen ezért csak a saját jól felgöttott érdekében cselekedzik mindenkor, ha mindennemű gólyát átküld, a legmodernebb bankcég útján intézzeti el.

Irjon hozzánk érdegyezéért, mielőtt pénzt küld haza.

S. De Vita, Bankár
2105 FIRST AVENUE NEW YORK
108-ik utca sarok

AZ UTOLSÓ évtizedben az a régi gondolat jött magának utat egyre erősödő erővel a filozófiában, hogy a különböző szellemi irányok és rendszerek nem egy-egy gondolkodó személyes alkotásai, ezek az irányok és rendszerek magukban is megvannak, helyesben érvényesek, vagy érvénytelenek, igazak, vagy hamisak a gondolkodók nem kitalálják, hanem csak fedezik őket s csupán ez az érdemük. Vannak gondolkodók, akik egy gondolattal élecsében tudnak meglátni tisztább formába tudni önteni, mint a többiek, akik ezek az eszmei irányzatok főképviseelőivé válnak, az utókor pedig nevével megézi meg az irányzatot.

A darvinizmus sem olyan kitalálás, amelyet Darwin alkotott volna meg. Csirák megtaláljuk már az ókorban is s a 18. és 19. században tudósk egész serege fejezte ki több-kevesebb világossággal ezt a gondolatot. Wolf Gáspár, Lamarek, Geoffroy St. Hilaire, Oken, Goethe néhány név, a legkimagaslóbb nevek ebből a seregből. Kétségkívül azonban Darwin ennek a gondolatnak legtisztább, legrengszerezőbb kifejezője.

Darwin 1809-ben született. Régi, nemes, angol család leszármazottja s ősei különösen nagyapja jele természetűdösök. Tudja ezt, ugy-e egészen természet arra gondolunk, hogy Darwin természetudományos hajlamát és tehetségét őseitől örökölte? Pedig az, hogy e gondolat annyira magától kinálkozó és tetődő már voltaképpen Darwin hatása gondolkodásunkra.

Világos, hogy ezt meg nem szabad úgy értelmezni, mintha Darwin gondolta volna ki az atöröklés fogalmát. Ósrégi fogalom is s Darwin érdeme az, hogy széles körben, egy rendszer keretében mély megalapozva ő alkalmazta először.

Mert az atöröklés, az az ősök tulajdonságainak valami uton-módon az adokra való átvitele, a darvinizmus egyik sarkponta. Az atöröklés ebből a szempontból úgy fogható, mint a család, a faj emlékezete, mint a természet gazskodása ősi hagyományokhoz, a természet konzervatívizmusa. A természetvéralakata azonban oly szerencsés, hogy a legvebb konzervatívizmussal leggyökeresebb radikális must egyesíti. A természet ez a radiálizmusa azonban nyilvánul meg, hogy egy faj különböző tagjai környezet változásai szabadon alkalmazkodnak az öröklötték mellé új, szett tulajdonságokat nek fel.

Beláthatatlan az az a halmaz, amelyet a radiálizmus bizonyítására töttek s belőle csak néhány egészen kézenfekvő rándunk ki. A tarka kancsok ha borsót keverünk etébe, narancs-sárgákká nek. Bizonyos levélrák formája a víz sós tartás szerint változik. Malatok ugy változnak a környezet hatása alatt letve ugy alkalmazkodnak hozzá, hogy a környeztet veszik fel. Így a kok közelében élő állatok, a földön élők, a fehérek, a földön élők, a kék, a sivatagiak sárgák. Tudjuk, hogy kutyák, hók és galambok anny

A bacillustól az emberig

A Darwin előtti darvinizmus. — A természet konzervatívizmusa és radikálizmusa. — Az ember-gyár. — A szárnyatlan rovarok szigete. — A terméketlen zseni. — A létért való küzdelem és a kölcsönös segítség. — Anyától lettünk.

AZ UTOLSÓ évtizedben az a régi gondolat tört magának utat egyre izmosodó erővel a filozófiában, hogy a különböző szellemi irányok és rendszerek nem egy-egy gondolkodó személyes alkotásai, ezek az irányok és rendszerek magukban is megvannak, helyesebben érvényesek, vagy érvénytelenek, igazak, vagy hamisak a gondolkodók nem kitalálják, hanem csak felfedezik őket s csupán ez az érdemük. Vannak gondolkodók, akik egy gondolatot elesebben tudnak meglátni, tisztább formába tudnak önteni, mint a többiek, akkor ezek az eszmei irányzat főképviselőivé válnak, az utókor pedig nevükkel nevezi meg az irányzatot.

A darvinizmus sem olyan kitalálás, amelyet Darwin alkotott volna meg. Csirait megtaláljuk már az ókorban is s a 18. és 19. században tudósok egész serege fejezte ki több-kevesebb világossággal ezt a gondolatot. Wolf Gáspár, Lamarck, Geoffroy St. Hilaire, Oken, Goethe néhány név, a legkimagaslóbb nevek ebből a seregből. Kétségtelen azonban Darwin ennek a gondolatnak legtisztább, legrendszerezesebb kifejezője.

Darwin 1809-ben született. Régi, nemes, angol család leszármazottja s ősei és különösen nagyapja jeles természettudósok. Tudva ezt, ugy-e egészen természetes arra gondolnunk, hogy Darwin természettudományos hajlamát és tehetségét őseitől örökölte? Pedig az, hogy e gondolat annyira magától kinálkozó és érettedő már voltaképpen Darwin hatása gondolkodásunkra.

Világos, hogy ezt megint nem szabad úgy értelmeznünk, mintha Darwin gondolta volna ki az átöröklés fogalmát. Ősrégi fogalom ez is s Darwin érdeme az, hogy széles körben, egy nagy rendszer keretében mélyen megalapozva ő alkalmazta először.

Mert az átöröklés, azaz az ősök tulajdonságainak valami uton-módon az utódokra való átvitele, a darvinizmus egyik sarkpontja. Az átöröklés ebből a szempontból úgy fogható fel, mint a család, a faj emlékezete, mint a természet ragaszkodása ősi hagyományokhoz, a természet konzervatívizmusa. A természet véralakata azonban olyan szerencsés, hogy a leghevesebb konzervativizmussal a leggyökeresebb radikálizmust egyesíti. A természetnek ez a radikálizmusa abban nyilvánul meg, hogy egy faj különböző tagjai a környezeti változásokhoz szabadon alkalmazkodnak, az öröklötték mellé új, szerzett tulajdonságokat vesznek fel.

Beláthatatlan az az adathalmaz, amelyet a radikálizmus bizonyítására gyűjtöttek s belőle csak néhány egészen kézenfekvőt ragadunk ki. A tarka kanárik, ha borsót keverünk ételükbe, narancs-sárgákká lesznek. Bizonyos levéltrárfajok formája a víz sós tartalma szerint változik. Más állatok úgy változnak meg a környezet hatására, illetve úgy alkalmazkodnak hozzá, hogy a környezet színét veszik fel. Így a sarkok közelében élő állatok fehérek, a földön élők szürkék, a sivatagiak sárgák. Tudjuk, hogy kutyák, juhok és galambok annyira

eltérő alakokat öltenek, hogy néha nehézségekbe ütközik megmondani a fajok egy-egy tagjáról, valóban a fajukhoz tartoznak-e még? A radikálizmus ilyen szertelenségei arra is vezethetnek talán, hogy egy állat, vagy növény, merőben új tulajdonságokat szerezve, egészen elszakad családjától és fajától s szerzett tulajdonságait utódaira átörökítve egy új, addig ismeretlen faj első ősevé válik.

Ha ez igaz, úgy a különböző fajok nem különülnek oly szigorúan egymástól, mint ahogyan gondolnánk, akkor folytonos átmenetek vihetnek egyik fajtól a má-

sem állná utját annak, hogy azt gondoljuk, hogy a fajok átalakulása a magasabbrendűektől az alacsonyabbak felé történik, hogy nem fejlődés a természet sorsa, hanem visszafejlődés.

De Darwin korával együtt hitt a folytonos fejlődésben s hogy hitét megigazolja, a létért való küzdelem és a faji kiválasztás fogalmait vitte be rendszerébe. E fogalmakat Malthus-tól vette, attól az angol nemzetgazdától, aki azt tanította, hogy a népesség szaporodása minden arányban a termelt élelmiszerek szaporodásával s a nagyarányú halálozások útján maga a természet vet gátat az ember szaporasá-

a rosták s egyre finomuló sziták szövetein át hull alá ami megmarad, értékben egyre nyerve, megfinomulva, fejlődve, tökéletesedve. Bacillusok kerültek a henger közé és ember hullott ki a gépből. Ember-gyár a természet.

S az egész elmélet gép-szerű, mechanikus. Nem ismer el más erőt, csupán fizikait, azt, amely az élettelen anyagot is mozgatja, nem ismer el más törvényt, csak fizikait, amely az anyag mozgását is szabályozza. S Darwin rengeteg adattal bizonyítja elméletét. Valóban bámulatosak a létért való küzdelem fegyverei. Vannak tengeri álla-

valamikor halak voltak.

Ugyanez a Haeckel az, aki először s még Darwin előtt vonta le a darvinizmus végső következményeit az emberre, hogy az ember és a ma élő majmok közös őstől származnak. Ezután történt csak, hogy Darwin is felbátorodva, kiadta második nagy munkáját, az Ember Származását, amelyben az ember és a ma élő majmok közös őseül a már kihalt szúrkorru majmot jelölte meg.

Negyven éve annak, hogy Darwin meghalt. Határtalan lelkesedés és megvető becsmérlés, feltétlen behódolás és alapos kritika kísérték és követték munkáját. S a harc körülötte és elmélete körül meg nem lankadó erővel folyik ma is. A kérdés annyira mély és bonyolódott, az ellentétek oly engesztelhetetlenek és feszültek, ki tud itt tisztán, előítélet nélkül látni, ki tud itt az igazság magyáig hatolni?!

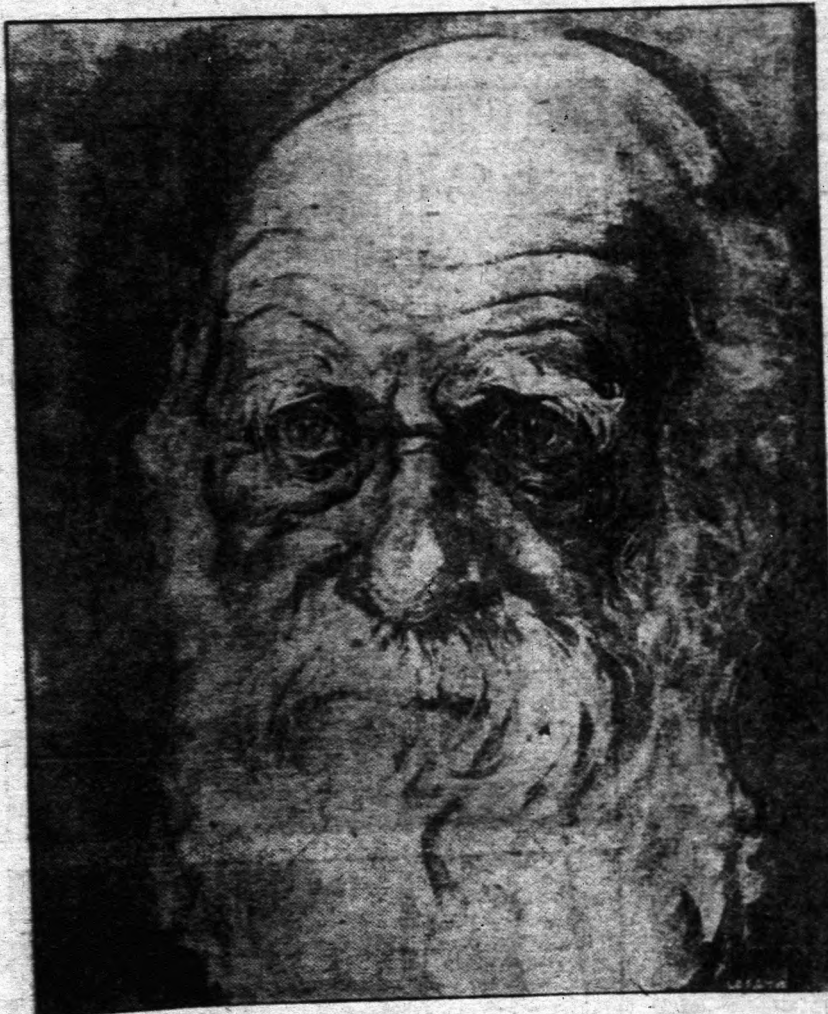
Kétségtelenül van átöröklés, de tudjuk, hogy a zsenik nem igen nemzettek fiaikat s ha mégis, micsoda bukás a magaslatok után, micsoda messze esése a gyümölcsnek a fájától, micsoda elkorcsosodás. Ugy látszik, éppen a legkiválóbb tulajdonságok azok, amelyek nem öröklőhetők. Ugy látszik egy család, vagy egy fajta, miután kitermelte legkiválóbb tagját, a maga zsenijét, kihál, vagy visszafejlődik.

Kétségtelen, egy faj valamelyik tagja egészen elűtő tulajdonságokat is felvehet, de vajon mindig a fejlődés irányába-e? Vajon az alkalmazkodás mindig a szükséges eszköze-e is? Hisz vannak szigetek, ahol a szárnyatlan rovarok száma kisebb, mint a szárnyasoké s ez azért van így, mert a többség jobban alkalmazkodik a sziget körülményeihez, amelynek különössége az, hogy erős szelek fujnak a közelében, amelyek a repülő szárnyasokat a tengerbe sodorják. De a szárnyak kialakulása jelenti a fejlődést és mégis az alkalmazkodás, a létért való sikeresebb küzdelem ösztöne visszafejlesztette őket.

Bizonyos, hogy van létért való küzdelem, de az élet — amint Mecsnikoff látta meg — nemcsak könyörtelen harc, az életben nemcsak a letipró győzelem ereje érvényesül, hanem a kölcsönös segítség elve is. És igaz, az emberi magzaton kopoltyuk jelennek meg, de azért az emberi magzat sohasem mutat növényi, vagy rovarszerű alakot. A darvinizmus alapján állva is, fel kell tehát vennünk, hogy a fejlődés eredeti egyenes vonala a növények és állatok, a rovarok és a többi állatok között valamikor szétvált.

S valóban, a rovarok az őstől felé való fejlődés csúcspontjai, míg az emlősök és az ember az értelme. S van abban valami intő sajátosság, hogy az egyes fajok közötti átmeneteket, kivéve az ősmadarat, a hullók és a madarak összekötő kapcsát, sehogyssem tudják megtalálni, hogy annyi őselet kerül elő napról-napra, de egy csont sem akad, amely az átmeneti alakok formáit jelezné.

S nem kételkedhetünk, a kérdés eldöntése, ha egyáltalán lehetséges, akkor a távol jövőé. De a teremtes hite és a darvinizmus feltétele között az egyetlen tény — hogy anyától lettünk.

gának, amely a maga korlátlanágában végül is éhen haláshoz vezetne. Darwin egy nagy csataternek látja a természetet, amelyben folytonosan áll a harc, fajok, családok ölik és pusztítják egymást. Tomboló, könyörtelen küzdelem az élet, amelyben elhull a gyenge s csak az értelmes győz, az ügyesebb, az erősebb, a bátrabb. A fejlettebb győz, akinek hatalma sabbak a fegyverei, aki jobban alkalmazkodik környezetéhez s ez átörökítve tulajdonságait fejlettebb utódok nemzője lesz. Ezek elölről s közülük is elpusztul a fejletlenebb, csak a tökéletesebb marad meg s ez ismét tökéletesebb fajok őse.

Egy nagy malom az élet s a létért való küzdelem s a borzalmas sulyu hengerei között örlődnek fajok és egyesek. A konkolyt kivetik

gának, amely a maga korlátlanágában végül is éhen haláshoz vezetne. Darwin egy nagy csataternek látja a természetet, amelyben folytonosan áll a harc, fajok, családok ölik és pusztítják egymást. Tomboló, könyörtelen küzdelem az élet, amelyben elhull a gyenge s csak az értelmes győz, az ügyesebb, az erősebb, a bátrabb. A fejlettebb győz, akinek hatalma sabbak a fegyverei, aki jobban alkalmazkodik környezetéhez s ez átörökítve tulajdonságait fejlettebb utódok nemzője lesz. Ezek elölről s közülük is elpusztul a fejletlenebb, csak a tökéletesebb marad meg s ez ismét tökéletesebb fajok őse.

Egy nagy malom az élet s a létért való küzdelem s a borzalmas sulyu hengerei között örlődnek fajok és egyesek. A konkolyt kivetik

gának, amely a maga korlátlanágában végül is éhen haláshoz vezetne. Darwin egy nagy csataternek látja a természetet, amelyben folytonosan áll a harc, fajok, családok ölik és pusztítják egymást. Tomboló, könyörtelen küzdelem az élet, amelyben elhull a gyenge s csak az értelmes győz, az ügyesebb, az erősebb, a bátrabb. A fejlettebb győz, akinek hatalma sabbak a fegyverei, aki jobban alkalmazkodik környezetéhez s ez átörökítve tulajdonságait fejlettebb utódok nemzője lesz. Ezek elölről s közülük is elpusztul a fejletlenebb, csak a tökéletesebb marad meg s ez ismét tökéletesebb fajok őse.

gának, amely a maga korlátlanágában végül is éhen haláshoz vezetne. Darwin egy nagy csataternek látja a természetet, amelyben folytonosan áll a harc, fajok, családok ölik és pusztítják egymást. Tomboló, könyörtelen küzdelem az élet, amelyben elhull a gyenge s csak az értelmes győz, az ügyesebb, az erősebb, a bátrabb. A fejlettebb győz, akinek hatalma sabbak a fegyverei, aki jobban alkalmazkodik környezetéhez s ez átörökítve tulajdonságait fejlettebb utódok nemzője lesz. Ezek elölről s közülük is elpusztul a fejletlenebb, csak a tökéletesebb marad meg s ez ismét tökéletesebb fajok őse.

ez esetleg A mulató. anyakáról egy dni kezdett. másik leány

nek a férfi. Hans Ander.

em a leány.

annyi bizo. s azt állan.

vette a láhvt az előtt töl. nem jelent.

rikkanosok litát, aki ki. ison azonnal példányt, el. rgueba, ahol son holttesté. a megállított otta, aztán a e, hogy a kö. sit, ahol An. szaladt, de a t rest, "tart. árókelők utá. tának, rend. völdözni kez. volvergolyója igen tagadta, rson tetteiről, n volt vissza. öbbi között a

utasok meg. mertek a tet. litva a Beat. utottam, hogy csak Ander.

padlára ke. üzletember, kellemetlens. kor tartóztat. kost keresett s két mind elem n volt.

ti forgatagban m Pistába.

operaénekes! gyintett. Vala. öregedve. magyd el, tudja em, sosem lesz ivészi pályán ezdek kivénül. elhibáztam. den. Képzeld, házassodtam. hajolt s a sze.

tudod, ta. egy kis fiam, ja majd az ap.

DIO
szját otthonában. adáció társaságy. rciol sem record le. jük képes köny. ely elnagyszám. on senét feltárazni a. bsz. Ezútlós nevért. nyel erre a címrac. Engineering Co. NEW YORK.

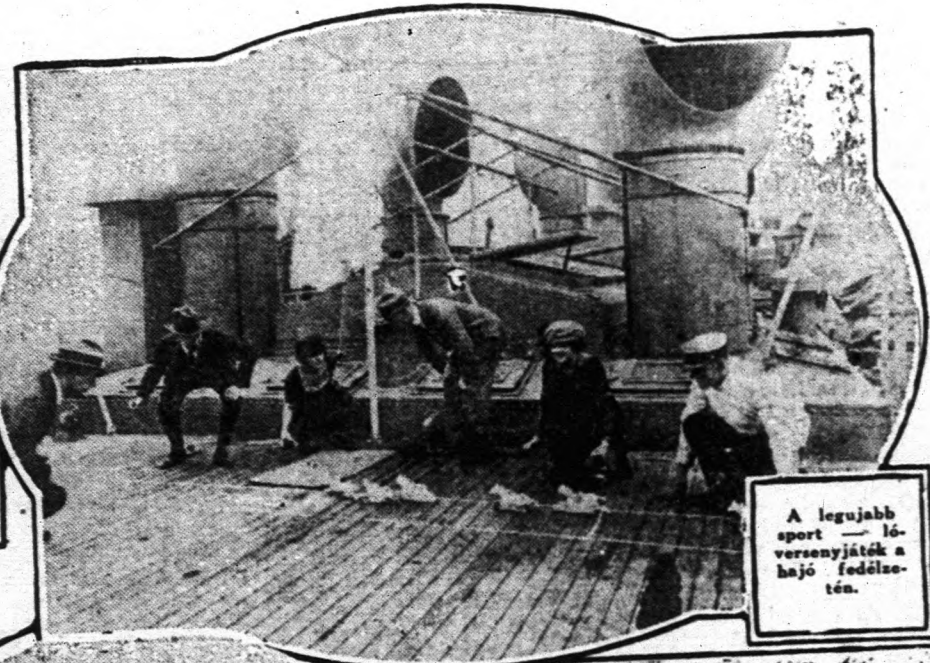
ÖM
ak hirt hallanak okonaitól, de **RES ÖRÖM** ai rokonok pénz. i kiltának. **UNION BANK AN ÉS LEGGYOR. LJA AT A PÉNYT ZAG S ÁRMELY SZÉBE.** **ÜGYEK** pontos és s elintázás. s a legjobb vona. l ázakon. **ITÁST ÉS TANÁ. NYEN ADUNK.** **AN UNION ANK** János, elnök. East 22nd Street kpalotában. Second Avenue 83rd Street W YORK.

DIVAT és MŰVÉSZET

Képek mindenkiről, mindenkinek

Palm Beach homokpartján — üdülő hölgyek

A legújabb sport — lövésversenyjáték a hajó fedélzetén.

Fáj a fogad, kis majmom? Ki kell húzni!

A golf többet nemcsak az öregek sportja

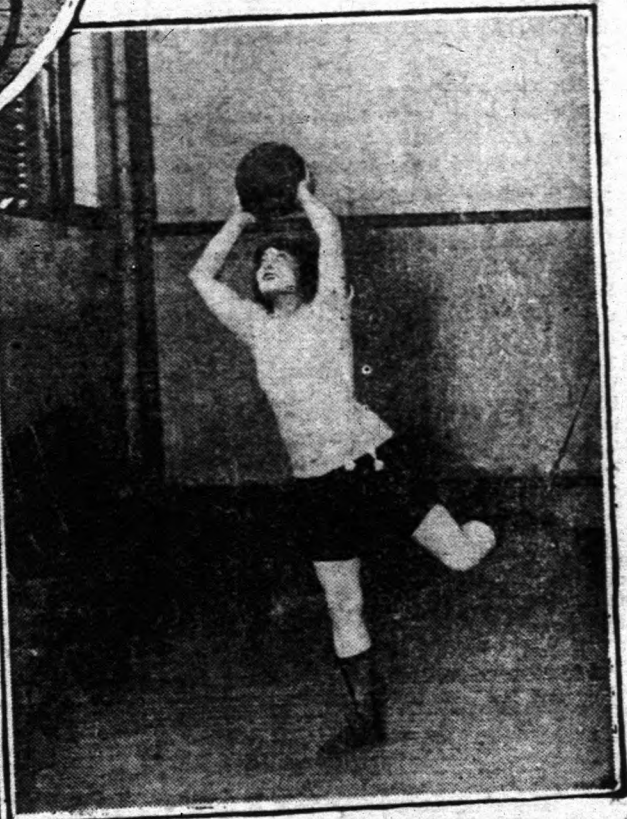
Német biciklis tüszölkék.

Foghúzás muzsikaszóval — a legújabb műtét!

Jack Dempsey odahaza Coloradoban.

Ida Schnall, a világ legügyesebb női atléta.

Lidike Utazása

HOL VOLT, hol nem volt — tul a hegyen, még az erdőn is, tul, volt egyszer egy nagyanyó.

Olyan igaz, édes jó öreg nagyanyó — éppen olyan, mint a te nagyanyád. Sárkám, aki ott ül a kályha mellett, a nagy karosszékben, hogy kis unokái az ölébe üljenek, s ő mesét mondjon nekik.

De szerették is ezt a nagyanyót az unokái. Messze lakott, az igaz, ott tul a hegyen, még az erdőn is tul, egy kicsi házikóban, mégis elmentek hozzá minden vasárnap.

Mariska, Juliska, Jancsi meg Gyurica minden vasárnap átmentek az erdőn, azon a kis keskeny erdei ösvényen. Mikor a nagyanyó a templomból hazazért, mindig ott találta kis unokáit az ajtóban, amint renvarakoztak.

Csak a Lidike nem volt még egyszer sem nagyanyónál.

Lidike kicsi volt, két éves, nem birt olyan sokat gyalogolni, még járni is alig tudott.

Pedig, hej, de szerette volna nagyanyó már látni a kis Lidikét, mindig kérdezősködött felőle a nagybaktól, de el nem mehetett ő sem hozzá, mert ő már nagyon öreg volt.

Mikor a nagyanyónak születés napja közelgett, valamit gondoltak ki magokban a gyerekek. De nem szóltak neki semmit, hadd örüljön majd annál jobban.

A következő vasárnap reggel nagyban készülődtek és futkostak odahaza mind a négyen.

Jancsi meg Gyurica már hajnalban talpon volt s kimentek az udvarra.

— Burkus, Burkus! — kiáltott Jancsi — ide jöjj!

Burkus, a nagy, jámbor kutya, farkát csóválva szaladt elő a kerítés mellől s megállt a két fiu előtt. Tudta már, hogy mi következik.

Most előtámaszt Juliska is, egy kis gyermekkoscsit húzott maga után, Mariska meg egy tarka-kockás párnával szaladt ki a házból. Ugy szaladt, hogy el is esett, szerencsésen rá a párnára, nem lett semmi baja.

A négy gyerek aztán befogta Burkust a kis kocsiba s Burkus vigan kocogott az ajtó elé.

Ezalatt odabenn édes-anya

felöltöztette a kis Lidikét, kis fehér fejkötőt is kötött a fejére, meg ne fűzzék, aztán gondosan beültette a kocsiba, utnak boesátotta a gyerekeket.

Az ajtóból még egyszer utának kiáltott, hogy vigyázzanak ám Lidikére, de tudta, hogy különösen Jancsiban meg Mariskában megbizhatik, azok már nagyoskák. No meg ott volt Burkus, az okos Burkus, az ügyelt mind az öt gyerekre.

Mentek, menedégtek a gyerekek a hegyen tul, a kis erdőn át. Burkus vigan kocogott előre, Jancsi hátulról toltta a kis kocsit, Mariska mindegyre odahajolt Lidikéhez és igazgatta hol a párnát, hol a kendőt, hol a kis fejkötőt, Lidike pedig úgy ült a kis párnán, mint egy kis királyné s örömben tapsikolt is kővér kacsójával.

Hogyné, hiszen ő most utazott!

Utazott a nagyanyóhoz! Eddig még sohasem volt a kerten és a mezőn tul.

Egy kíváncsi kis rigó repült fel előttük.

— Hova, hova, gyerekek? — kérdezte tőlök füttyörészve.

— Megyünk a nagyanyóhoz, — feleltek a gyerekek — ma van a születése napja. Lidikét is elvisszük.

Nagyanyó éppen templomból ment haza, bótrátámszkodva, feje fekete selyemkendővel volt bekötve.

Csodálkozott, hogy az ajtóban nem várják a gyerekek, mint rendesen.

Bemegy a szobába, ott sinesenki. Fáradtan ül le a kis padkára s úgy eltűnődik magában: vajjon hol maradnak ma azok a gyerekek, éppen ma?

Egyszerre csak nyílik az ajtó s nagy zsvajgással micsoda kis sereg vonul be!

Elöl a Burkus, egy kis gyermekkoscsit húzva maga után s aztán a négy gyermek vigan kiáltozva össze-vissza.

— Itt vagyunk, nagyanyó, itt vagyunk! Lidikét is elhoztuk magunkkal!...

Burkus komoly képpel, mint aki jól végezte dolgát, azonnal letelepedik nagyanyó elébe, Gyurica meg Mariska odahajolnak Lidikéhez, hogy kiemeljék a kocsiból, Lidike meg

Kis hegedümvész

Kartory Tibor

A Szabadság kis olvasóinak bemutatjuk a clevelandi magyarok kis hegedümvészét, Kartory Tibort.

Ez a kilenc éves fineska Kartory Imrénének, a Verhovay Segélyegylet volt főellenőrének a fia. Hét éves korában kezdett tanulni hegedülni. Egy évig édesapja tanította, aki hamarosan felfedezte tehetségét. Fél év óta a Hruby Conservatory nagyreményű tanulója, ahol már a nagyzenekar tagja. Nagy kedve, fáradhatatlan szorgalma, erős akarata és tehetsége művészpályára rendelte. Ez a tanárainak a véleménye.

A kis hegedüs mindenkit meglep. Könnyedséggel futkos gyöngé őt ut ujja a hegedü hurjain s egyre szebb, tisztább a hegedüje szava. Különsen szereti Hubay tüzes magyar szerzeményeit játszani. Irjatok neki, kis olvasóim, buzdítsátok, hogy csak törtessen tovább a dicsőség felé. Így emezték a levelet: Master Tibor Kartory, 2982 East 102nd Street, Cleveland, O.

csodálkozva néz körül. Itt ő még sohasem volt, s tulajdonképpen nincs tisztában vele: vajjon most neki sirnia kell-e vagy nevetnie?

Nagyanyó pedig úgy elgyönyörködik bennök. Bizony,

bizony, még két öreg könnyesepp is végigördül ráncos, jóságos, szelid arcán, amint halkán suttogja magában: — Édes, édes kis tavaszi virágaim!

Tutsek Anna.

Zugó Patakon

Zugó patakon —
Ecsüt hídacska,
Rajta sétálgat
Arany mókuska.

Sétál utána:
Egy kis pinyóke:
"Mért sirsz? Mi bajod?"
Meghárdi tőle.

"Hogyné sirnék én,
Dulos madárkám!
A víz e'ville
Kedves fiacskám!"

Arany mókussal
Sir a pinyóke:
"Mért is nem hagytad
Honn a balesébe!"

Lamblegyezveél
Legyezgettem volna,
Rengtettem volna,
Most is megvolna!"

Sir a mókuska,
Sir a pinyóke,
Busan visszhangzik
A zöld erdőbe.

PÓSA L. '08

Lenke Baba postása

Okuláré a szemén,
Ludtoll a kezébe; —
Levelet ír Lenkies
Friss tormalevelekre.

Beleírja a cicát,
A Gurujj kutyát is,
Abécédé, bárányláb —
A bodor babát is.

Kész is van már a levél,
Akom-bakom-makom,
Nagyapónak címezi
Tul a szilvafákon.

Kész is van már a levél,
Akom-bakom-makom,
Csigabiga; te leszel
Udvart postásom!

Csigabigát a teher
Meg nem szomorítja:
A friss tormalevelet
Magához szorítja.

Gondokozott három nap,
Mig megindult véle,
Egy hét alatt kifutott
A barázdaszélre.

Amikorra odaért,
— Turós teringettel! —
Lenke baba ízelvét
A postás megettel!

KUN BARNA.

Epret szedni, epret
Enni jaj, be jó!

A halásznak zokimányt
Iger a folyó.

A fűrésznél nincsen
Sok jobb élvezet

Juliusnak negyediken
Zászlókat lengessetek!

szögeznek össze; a leboesáj az üres szeket kiágok közti részek köze, et össze ne varrják föl a háló az-zötérről. A t (ilyenek háttéri he-n faráná-állítják föl. kerül egy másos opera. Sokba! g a diszlet- a "kasirozó készülnek a k". várak, szobrok, bu- zek, stb. — iesen korhü ket a korhü rokat, ruhá- stb., szintén zedni és meg napokig, sőt ni a megfele- tvárban, me- vezők nagy k áldozattal Minden kor- lívatnak, stb. ossier-je, tele kből merit. a tervezésénél.

ahány prém- ség van, szín- irányos. Mind- odern technikái

hideg, az ál- ó biztosítása a gálnak a hűtő- rek vegyi anya- lltják elő a ki- kót, s mert ez szabályozható, alá sülyeszthető. Az állandó szel- átorok feladata, a széljárta he- en elzárt, hűtött ítása, amelyekbe levegőt igénylő k el. A pormen- ventillátorok biz- nynt, a csarnok be is fedhető re- ra szükség van. ideje augusztus. minden prém el- potban van, s a mind bekerül a ra. Az apró pré- egész függöny- kva, a nagyobbak a legnagyobbak terítve. Szóval a csak a prém meg- ása, hanem áru- isa céljaira is szol- ényleg olyan ma- udás kell, amelyet nulhatnak.

SZTÓSÉGBEN.

Barna ur, na- ez a cikke! atot kérek, szer- Azt tetszett mon- valami időszerüt

SZÓRAKOZVA TANULJUNK!

